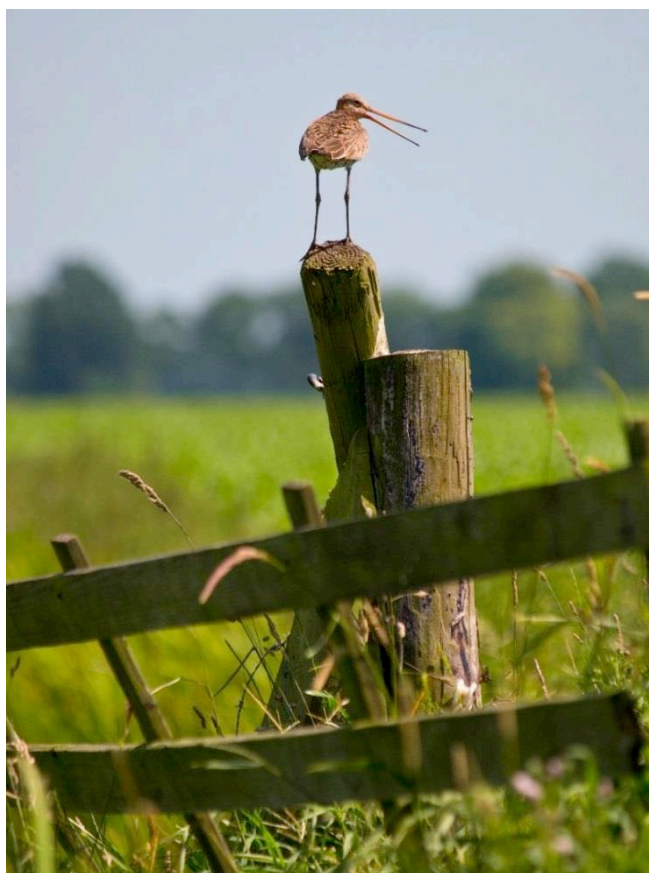


Bijlagen VALA

Optimaliseren broedresultaten weidevogelgebieden Gelderland

Uitwerking in een predatiebeheerplan voor
de leefgebieden open grasland



Beeld: Shutterstock



Oprachtgever
Status
Datum

Agrarische collectieven Gelderland
Definitief concept
19 januari 2018

Bijlage 1: nvt

Bijlage 2 Resultaten enquêtes

Resultaten enquêtes weidevogelpredatie weidevogelgebieden Achterhoek

Vraag 1: Hoe belangrijk zijn naar de mening van uw organisatie de volgende factoren voor het broedsucces van de weidevogels?	Gemiddeld	
▪ Predatie op nesten	9,75	hoogst
▪ Predatie op jongen	9,50	
▪ Predatie op adulten	7,75	
▪ Nestbescherming (plaatsen van stokken, plaatsen van nestbeschermers, nestcontroles)	4,75	laagst
▪ Actieve inzet van de boer voor weidevogels op zijn eigen bedrijf	9,00	
▪ Maaibeheer	7,33	
▪ Graslandbeheer (werkzaamheden anders dan maaibeheer, vooral rollen, mest injecteren)	8,33	
▪ Beweiding (vertrapping)	6,00	
▪ Samenstelling en soortenrijkdom van de grasmat	9,00	
▪ Waterpeilbeheer	7,67	
▪ Begreppeling van de percelen	5,67	
▪ Openheid van het landschap	8,67	
▪ Rustverstoring (door b.v. fietspaden, eierrapen, honden)	8,33	
▪ Oppervlakte van het gebied met op weidevogels aangepast beheer	9,67	
▪ Schadebestrijding (b.v. mollen, kraaien, ganzen)	9,67	
Anders, nl:		
bestrijding predatoren: steenmarter, kraai, vos		
Vraag 2: Hoe belangrijk zijn naar de mening van uw organisatie de volgende diersoorten als predator van weidevogels?		
2A. Nestfase Predator		
▪ Vos	9,75	hoogst
▪ Hermelijn / wezel	7,75	
▪ Steenmarter	9,00	
▪ Bunzing	9,25	
▪ Kat	6,00	
▪ Hond	4,25	
▪ Zwarte kraai	9,75	hoogst
▪ Buizerd	5,25	
▪ Havik	5,25	
▪ Blauwe reiger	5,75	
▪ Kleine mantelmeeuw/Zilvermeeuw	1,00	laagst
▪ Torenavalk	2,67	
▪ Bruine kiekendief	2,67	
Andere, nl:		
2B. Kuikenfase Predator		
▪ Vos	7,25	
▪ Hermelijn / wezel	2,50	

▪ Steenmarter	6,75	
▪ Bunzing	5,50	
▪ Kat	5,00	
▪ Hond	3,25	
▪ Zwarte kraai	10,00	hoogst
▪ Buizerd	5,75	
▪ Havik	3,25	
▪ Blauwe reiger	4,75	
▪ Kleine mantelmeeuw/Zilvermeeuw	1,00	laagst
▪ Torenvalk	3,00	
▪ Bruine kiekendief	2,67	
Andere, nl:		
Vraag 3: Welke maatregelen zijn volgens uw organisatie kansrijk om predatie op weidevogels te verminderen?		
▪ Aantalreductie van predatoren	9,75	hoogst
▪ Ruim om nesten heen maaien	8,33	
▪ Laat maaien (na 1 juni)	7,67	
▪ Landschappelijke aanpassingen, b.v.:		
○ vergroten openheid door bomenkap	5,67	
○ ruigte opruimen)	4,67	
▪ Waterpeilverhoging	8,33	
▪ Vermindering toegankelijkheid van weidevogelgebieden, b.v.:		
○ brede sloten zonder dammen	3,33	laagst
○ fietspaden/wegen sluiten tijdens broedseizoen	3,33	laagst
▪ Anders, nl:		
gebruik maken van drone om geursporen te vermijden		
plas-dras realiseren		
Vraag 4: Over welke maatregelen die genomen kunnen worden ten gunste van de weidevogelstand, is naar de mening van uw organisatie met alle betrokken partijen snel overeenstemming te krijgen?		
▪ Aantalreductie van predatoren	10,00	hoogst
▪ Ruim om nesten heen maaien	7,00	
▪ Laat maaien (na 1 juni)	3,33	
▪ Landschappelijke aanpassingen, b.v.:		
○ vergroten openheid door bomenkap	3,00	laagst
○ ruigte opruimen)	3,00	laagst
▪ Waterpeilverhoging	2,67	
▪ Vermindering toegankelijkheid van weidevogelgebieden, b.v.:		
○ brede sloten zonder dammen	3,00	laagst
○ fietspaden/wegen sluiten tijdens broedseizoen	3,00	laagst
▪ Anders, nl:		

Bijlage 3 Aandachtspunten uit gesprekken

Beltrumse veld

De grutto's lijken van Beltrum naar het Noordijkerveld te trekken. Dit is een verzamelplaats van grutto's en ook tevens actieplangebied.

De hele vroege legsels van Wulp en kievit hebben het gered in 2017.

Predatieproblemen moeten echt opgelost worden.

In 2017 zijn heel vossen gezien en veel legsels gepredeerd door vos.

SBB en NM staan geen jacht toe.

Een vos kan 30 km per nacht lopen en veel komen uit Duitsland.

Jagers en vrijwilligers geven aan dat beide weidevogelgebieden echt een lichtbakvergunning nodig hebben en bij voorkeur voor een periode van 5 jaar en eigenlijk voor de hele Achterhoek.

Vallenjacht met een natuurlijke 4 m val (4 duikers naast elkaar) zou ook wenselijk zijn om in te zetten voor de vos.

In ieder geval bestaat de wens om al in december te mogen starten met het jagen met de lichtbak.

Wens is ook om de eksterkooi weer te mogen gebruiken.

Steenmarters worden als een plaag beschouwd in het gebied. Is ook diverse malen vastgelegd op camera.

In Duitsland mag 4-5 maanden op marters gejaagd worden.

Kraaien worden ook als probleem voor de weidevogels beschouwd.

Reigers en ooievaars worden als grote kuikenpredators beschouwd in de Achterhoek.

Afgelopen jaar is geld uit het gemeentepotje ingezet voor last-minute beheer in het gebied.

Er zijn al een paar beheercontracten voor kruidenstroken afgesloten, maar verdergaande beheercontracten lijken moeilijk te realiseren.

Kansrijk zou zijn om kruidenstroken langs watergangen te realiseren, of in ieder geval te laten aansluiten hierop.

Voor de Achterhoek is het wenselijk dat de kievit- en patrijzen actieplangebieden ook een ontheffing krijgen om met lichtbak op de vos te mogen jagen.

Omdat bekend is dat bezochte nesten vaker gepredeerd worden wil de Achterhoek in 2018 veel nesten proberen te vinden met de weidevogeldrone.

Momenteel mogen honden los op de openbare weg in de gemeente Berkelland. Wenselijk is dat honden aan de lijn moeten binnen de weidevogelgebieden.

Er staat in ooievaarsnest bij het Beltrumse veld, een schenking van de kerkepaden.

In het Beltrumse veld zitten intensieve boeren.

Volgens de WBE zijn er maar een handjevol jagers die actief op kraaien jagen. Hier zou meer aandacht voor moeten komen.

Wenselijk is dat de vangkooien voor kraaien weer gebruikt mogen worden.

De jagers zouden graag gebruik maken van een warmtebeeldcamera op het geweer.

Waarom zijn de jachtrechten in Europese landen niet gelijk?

Bijlage 4 Deelrapportage vos FBE

Deelrapportage ontheffing
artikel 68 Flora- en faunawet

VOS

Laura Schrauwen
Adjunct secretaris

4 mei 2017





Ontheffing:
Specificatie:
Periode:
Zaaknummer:

Vos (*vulpes vulpes*)
Freilandkippenbedrijven, weidevogelgebieden en korhoenders
1-11-2015 tot 1-11-2016
2015- 001794



Foto¹: Vos

¹ Alle foto's zijn in eigen beheer



Inhoud

1. Inleiding.....	4
2. Doel.....	4
3. Beperkingen en verruiming.....	5
4. Beschikbare machtigingen.....	6
4.1 Schadebestrijding vos – Freilandkippenbedrijven.....	6
4.2 Schadebestrijding vos – weidevogelgebieden.....	7
4.3 Schadebestrijding vos – korhoenders.....	9
5. Conclusies.....	9
6. Aanbevelingen.....	10
7. Bijlage 1 Overzicht gebruik machtigingen ‘schadebestrijding vos’.....	12



1. Inleiding

Op basis van artikel 69 van de Flora-en faunawet (Ff-wet) dient de Faunabeheereenheid Gelderland (FBE) jaarlijks over het gebruik van ontheffingen te rapporteren. Met de onderhavige deelrapportage rapporteert de FBE over de wijze waarop van de ontheffing 'vos' gedurende het seizoen 2015-16 gebruik is gemaakt. Rapportages als deze liggen ter inzage bij de provincie Gelderland en zijn te downloaden vanaf de website: www.faunabeheereenheid.nl/gelderland.

In 2015 hebben Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie Gelderland het ontheffingsbesluit 'vos' met zaaknummer 2015-001794 vastgesteld en de FBE een ontheffing verleend. Aan het besluit en de ontheffing ligt het Faunabeheerplan (Fbplan) 'Vos Gelderland 2015-2020' ten grondslag. Fbplannen en ontheffingen die vóór 1 januari 2017² zijn goedgekeurd en verleend blijven gedurende hun looptijd geldig.

2. Doel

In Gelderland is met name op Freilandkippenbedrijven, bij het weidevogelbeheer en bij het herintroductieproject korhoen sprake van conflicterende belangen met het voorkomen van en predatie door de vos. Deze predator kan belangrijke schade veroorzaken welke zoveel mogelijk dient voorkomen en beperkt te worden. Dit wordt bereikt door in risicogebieden vossenpopulaties te beperken.

Freilandkippenbedrijven zetten preventieve middelen zoals rasters in om hun kippen te beschermen. Op deze bedrijven beschikt iedere kip over 4m² weiland waar ze overdag verblijven en vanaf de schemering op stok in de stal kunnen. Door deze dagelijkse weidegang is de pluimveehouderij erg gevoelig voor predatie. Op een aantal Freilandkippenbedrijven vindt een onevenredig grote directe (verlies van leghennen) en indirecte (verminderde legproductie) schade plaats aan vrije uitloop kippen. De vos jaagt in de schemerperiode en 's nachts op kippen die nog buiten verblijven en soms in de stal waar de kippen op stok zitten. Daarbij komt dat vossen vaak meer dieren doden dan zij zelf kunnen opeten, wat bekend staat als 'surplus killing'.

Bij het weidevogelbeheer predeert de veel voorkomende vos kwetsbare vogels zoals de Kievit, grutto, tureluur, wulp en kempfaan, vogelsoorten waar Nederland een internationale verantwoording voor draagt. Provincie Gelderland biedt in haar lager gelegen gebieden een goed heenkomen voor weidevogels door weidevogelgebieden in de Omgevingsvisie aan te wijzen en agrariërs en terreinbeheerders subsidiepakketten toe te kennen gericht op het optimaliseren van de omstandigheden voor weidevogels. Omdat weidevogels in veel kleinere populaties voorkomen dan voorheen, wordt de invloed van predatie op legfels of kuikens steeds groter. De vos vormt een predatiefactor van betekenis en vermindering van de aantallen vossen in en om weidevogelgebieden draagt bij aan het broedsucces en populatietoename van de weidevogels.

² Sinds 1-1-2017 is de nieuwe Wet natuurbescherming (Wnb) van kracht en vervangt o.a. de Flora- en faunawet. Conform artikel 9.5 en 9.6 Wnb blijven vigerende Fbplannen e.a. geldig.



In 2007 is het Nationaal Park De Hoge Veluwe gestart met het herintroduceren van korhoenders met als doel een levensvatbare populatie in het park, en zo mogelijk daarbuiten, te ontwikkelen. Vanwege de geringe omvang van de uitgezette populaties zijn deze extreem gevoelig voor onder andere predatie door de vos.

Aangezien de vos landelijk belangrijke schade aan fauna veroorzaakt en de gunstige staat van instandhouding van de vos niet in het geding is, heeft de minister in 2006 de vos op de landelijke vrijstellingslijst geplaatst. In de Wnb is dit op basis van art. 3.8 bekrachtigd. De vos is van zonsopgang tot zonsondergang vrij te bejagen. Vanwege het nachtelijk activiteitspatroon laat de vos zich overdag echter slecht beheren, zodat beheer in de nachtelijke uren meer gewenst is. Voor nachtelijk gebruik van het geweer en de toepassing van kunstlicht is een ontheffing vereist.

3. Beperkingen en verruimingen

De ontheffing maakt het mogelijk om van zonsondergang tot zonsopgang³ de vos met het geweer te doden. Daarbij is het gebruik van kunstlicht en restlichtversterker toegestaan om de vos op te kunnen sporen en eventueel te stellen. Mits de uitvoerder toestemming heeft op grond van de Wet Wapens en Munitie, is het gebruik van de geluiddemper eveneens toegestaan.

Voor het beperken van schade aan Freilandkippenbedrijven is de ontheffing jaarrond inzetbaar. Voor de overige twee belangen heeft de provincie op voorhand en naar aanleiding van zienswijzen op het Fbplan de aangevraagde periode gewijzigd van jaarrond naar 1 februari tot 1 juli.

In Vogelrichtlijngebieden⁴ is van 1 oktober tot 1 april nachtelijk gebruik van het geweer (afschot) en kunstlicht niet toegestaan (in de zomerperiode is het vergunningvrij). Bufferzones van 6 van de 11 weidevogelgebieden vallen deels (geografisch gezien) in Vogelrichtlijngebieden en daar kan de ontheffing vanaf april worden ingezet. Deze richtlijn geldt overigens ook voor de nachtelijke vossenbejaging nabij Freilandkippenbedrijven, het Nationale Park De Hoge Veluwe valt daar buiten.

In rustgebieden voor ganzen is nachtelijk afschot van vossen wel toegestaan, mits trekganzen van 1 november tot 1 april niet worden verontrust.

Het gebied waarbinnen de vos 's nachts bejaagd mag worden is naar ruimte beperkt:

- voor Freilandkippenbedrijven geldt een bufferzone van 2⁵ km om het bedrijf heen;
- voor weidevogelgebieden is nachtelijk afschot toegestaan in het weidevogelgebied zelf en in een bufferzone van 2 km daaromheen;
- het korhoen mag alleen in het Nationaal Park De Hoge Veluwe tegen de vos worden beschermd.

³ Voor ieder gebruik van de ontheffing van een uur na zonsondergang tot een uur voor zonsopgang moet de regionale politie worden ingelicht.

⁴ Afschot in het kader van de landelijke vrijstelling, van zonsopgang tot zonsondergang, is van 1 oktober tot 1 april vergunningplichtig, waardoor het compartimenteringsbeleid van kracht is.

⁵ Om aan te kunnen sluiten bij landschappelijke kenmerken is de bufferzone maximaal op 2,2 km gesteld.



De bufferzone van 2 km is bepaald op basis van een zenderonderzoek waaruit bleek dat de gezenderde vossen een actieradius van maximaal 1 km hadden. (Mulder J.L. Vossenbeheer voor hamsters, (hoe) heeft het gewerkt? 2007). Vanuit de praktijk kwam de behoefte de zonering te vergroten en is in het Fbplan vastgesteld op 2 km.

Freilandkippenbedrijven met belangrijke schade (> €250) veroorzaakt door de vos kunnen zich melden bij de FBE. Ook wildbeheereenheden (WBE) kunnen een Freilandkippenbedrijf aanmelden. Nadat de provincie in kennis is gesteld, kan de FBE het desbetreffende bedrijf aan de ontheffing toevoegen en de WBE een machtiging verlenen. Voor wat betreft de weidevogelgebieden is de ontheffing alleen inzetbaar in aangewezen weidevogelgebieden. Gedeputeerde Staten kunnen nieuwe weidevogelgebieden in de Omgevingsvisie aanwijzen, maar ook laten verwijderen.

4. Beschikbare machtigingen

Van de ontheffing zijn via het digitale faunaregistratiesysteem (FRS) drie verschillende (algemene) machtigingen verleend:

- 1) Schadebestrijding vos ten behoeve van Freilandkippenbedrijven
- 2) Schadebestrijding vos ten behoeve van weidevogelgebieden
- 3) Schadebestrijding vos ten behoeve van korhoenders

M.u.v. de korhoenders (op WBE-niveau) wordt gewerkt met gemarkeerd gebieden, waarbij de bufferzones digitaal in kaart zijn ingetekend. FRS genereert per jachtveld een kaart van het jachtveld (geheel of gedeeltelijk) dat binnen de bufferzone valt. Door deze werkwijze is het duidelijk waar de jachthouder 's nachts de vos mag bejagen.

Bestrijding van de vos heeft alleen zin op een groot oppervlakte en niet op perceelsniveau. De FBE heeft daarom geen perceelsgebonden machtigingen aan grondgebruikers beschikbaar gesteld.

4.1 Schadebestrijding vos – Freilandkippenbedrijven

In het Fbplan is een aantal Freilandkippenbedrijven met vossenschade opgenomen. Nieuwe Freilandkippenbedrijven of bedrijven met nieuwe (of dreigende) schade kunnen onder voorwaarden aan de ontheffing worden toegevoegd. Gedurende de looptijd (1-11-15/1-11-16) zijn dat er 40 geweest. De provincie is over iedere toevoeging in kennis gesteld en voorzien van gebiedskaarten.

Aangezien de toevoegingen van Freilandkippenbedrijven naar tijd variëren, zijn gedurende het gehele seizoen machtigingen aan WBE's verleend. Bufferzones kunnen WBE-grensoverschrijdend zijn waardoor in bepaalde gevallen meerdere WBE's van een machtiging gebruik kunnen maken. In onderstaand tabel staan de beschikbaar machtigingen per WBE vermeld.



Machtiging t.b.v. Freilandkippen	Verleend aan WBE:			
WwijkO-Gelre	Winterswijk e.o.	Oost Gelre		
ZelhemD-Wisch	Zelhem Doetinchem	Wisch		
WijWa	Wijchen en Waal			
TielO-TielW	Tielerwaard Oost	Tielerwaard West		
OldebrNWVrand	Oldebroek Oosterwolde	Noord West Veluwerand		
NijkVNW	Nijkerk e.o.	Veluwe Noord West		
NedBe	Neder Betuwe			
MidBet	Midden Betuwe			
MaasWaWe	Maas en Waal West			
IJssORuurHengLoch	IJssel Oost	Ruurlo	Hengelo e.o.	Lochem e.o.
IJs-oGorsLoch	IJssel Oost	Gorsstel	Lochem e.o.	
IJsselV	IJsselvallei			
GrBu	Groot Buren			
DeValSchafLun	Vallei, De	Schaffelaar, De	Lunteren	
DeBerk	Berkelstreek, De			
DeLiemRijnw	Liemers, De	Rijnwaarden		
CirOoij	Circul van de Ooij en Millingen			
Brummen	Brummen			
BomW	Bommelerwaard, De			
Aalten	Aalten e.o.			
5HLTielW	Vijfheerenlanden	Tielerwaard West		

Tabel 1: overzicht beschikbare machtigingen schadebestrijding vos -. Freilandkippenbedrijven

In totaal zijn 35 machtigingen aan WBE's verleend. 94 jachthouders van 25 WBE's hebben actief van deze machtigingen gebruikt en totaal 369 vossen gedood.

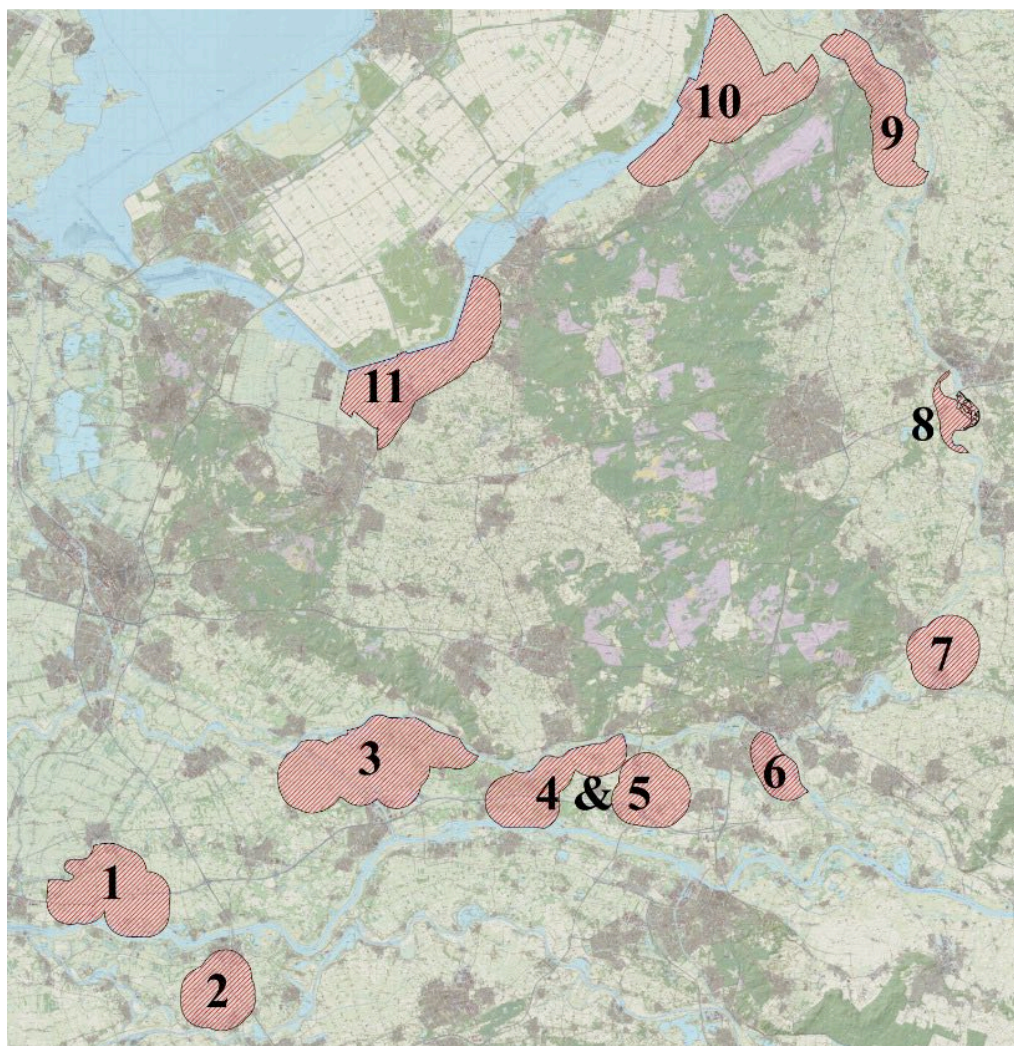
4.2 Schadebestrijding vos – weidevogelgebieden

Weidevogelgebieden moeten door GS in de Omgevingsvisie aangewezen zijn om in de ontheffing opgenomen te kunnen worden. Voor deze eerste periode van de ontheffing is uitgegaan van de weidevogelgebieden die in het Fbplan zijn benoemd. Nachtelijke bestrijding van de vos is in het weidevogelgebied toegestaan en in de bufferzone van ca. 2 km daar omheen (zie ook 4.1). Van de 11 weidevogelgebieden zijn 19 machtigingen aan WBE's verleend, 38 jachthouders van 12 WBE's hebben actief van deze machtigingen gebruik gemaakt en 123 vossen gedood, zie onderstaand tabel en kaart.



kaartnr.	Weidevogelgebied	WBE
1	Lingewaal	Tielerwaard West, Vijfheerenlanden
2	Bruchemse broek	De Bommelerwaard
3	Rijswijkse veld tot Tollewaard	Groot Buren, Neder Betuwe
4 & 5	Eldikse veld tot Meilanden	Midden Betuwe
6	Huissen	Over Betuwe Oost
7	Fraterwaard	Zuid Oost Veluwe, Steenderen en Hummelo Keppel
8	Wilpse Klei	Stroomgebied Voorsterbeek, IJsselvallei
9	Veluwe IJsselzoom	De IJssellanden, IJsselvallei, Noord Oost Veluwe
10	Randmeerkust	Oldebroek Oosterwolde, Noord West Veluwerand, De IJssellanden
11	Arkemheen	Nijkerk

Tabel 2: overzicht beschikbare machtigingen schadebestrijding vos - weidevogelgebieden



Kaart 1: Aangewezen weidevogelgebieden in Gelderland 2015-16



4.3 Schadebestrijding vos - korhoenders

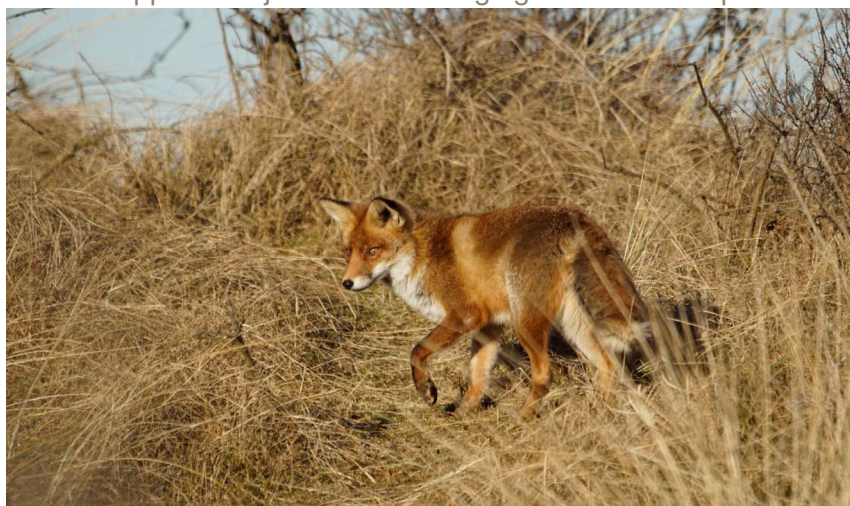
De ontheffing schrijft voor dat de machtiging 'schadebestrijding vos ten behoeve van korhoenders' alleen binnen het Nationaal Park De Hoge Veluwe mag worden ingezet. Het park is tevens WBE en heeft als enige de machtiging ontvangen, maar er geen gebruik van gemaakt.

5. Conclusies

Vossen kunnen schade aan fauna veroorzaken, ondanks de preventieve maatregelen die worden getroffen. Schade aan Freilandkippen, weidevogels en korhoenders wordt in het Fbplan voldoende onderbouwd en op basis daarvan heeft de provincie Gelderland de ontheffing 'vos' verleend.

De ontheffing maakt het mogelijk om met gebruik van het geweer en kunstlicht van zonsondergang tot zonsopgang vossen te doden ter voorkoming en bestrijding van schade aan Freilandkippenbedrijven, weidevogels in 11 aangewezen weidevogelgebieden en aan de uitgezette korhoenders in NP De Hoge Veluwe. Gedurende dit eerste seizoen zijn 40 Freilandkippenbedrijven met (dreigende) schade aan de ontheffing toegevoegd.

De inzet van de ontheffing is naar ruimte beperkt. De praktijk ervaart de bufferzone van 2 km om Freilandkippenbedrijven en weidevogelgebieden als beperkend. Het bestuur is van mening dat de bufferzone tot 5 km opgerekt kan worden gezien de actieradius van de vos. Mulder heeft in zijn verslag (J.L. Mulder e.a. 'Naar een effectief en breed geaccepteerd vossenbeheer', verslag van het vossensymposium, 2004) de actieradius van de vos uiteengezet: 'Territoriale vossen hebben een actieradius van hooguit 2 km, maar in gunstige gebieden is dat minder. Alleen in grootschalige weide- en akkerbouwgebieden kunnen de territoria en dus ook de actieradius van vossen veel groter zijn. Zwervende vossen kunnen grotere afstanden afleggen, per nacht kan dat meer dan 10 km zijn,....'



De inzet van de ontheffing is ook naar tijd beperkt: afschot van vossen in het belang van de weidevogels en korhoenders is van 1 februari tot 1 juli toegestaan. De Vogelrichtlijn (nachtelijk afschot is van 1 oktober tot 1 april niet toegestaan) beperkt in een deel van de weidevogelgebieden inclusief de bufferzones het gebruik van de ontheffing tot 3 maanden. Andere beperkende factoren voor een optimale bescherming van weidevogels is het weidelijkheidsaspect (van februari tot juli brengt de moervos haar jongen groot, de jager/uitvoerder gaat daar met respect mee om); vossen



zijn vanaf half maart minder zichtbaar door bloeiende bomen en struiken, opkomende gewassen en riet in sloten; en juist in de weidevogelgebieden wordt laat gemaaid (graslanden, sloten en bermen), vaak als de gebruikperiode van de machtiging beëindigd is.

Er zijn 3 verschillende (algemene) machtigingen ter beschikking van de WBE's en hun jachthouders gesteld. In de periode van 1 november 2015 tot 1 november 2016 hebben 132 jachthouders van 30 WBE's actief van de ontheffing gebruik gemaakt. Daarbij zijn in de nachtelijke uren 492 vossen in de bufferzones gedood. De ontheffing is het meest ingezet om schade aan Freilandkippenbedrijven te beperken en niet ingezet ten behoeve van het korhoen, zie bijlage I. In dezelfde periode zijn in heel Gelderland 1.380 vossen op basis van de landelijke vrijstelling (overdag) geschoten.

Bedrijfsmatige schade veroorzaakt door diersoorten die op de landelijke vrijstellingslijst staan worden door Bij12- unit Faunafonds in beginsel niet vergoed – de jager/uitvoerder en daarmee ook de grondgebruiker hebben immers alle mogelijkheden om een redelijke wildstand te verkrijgen. Daardoor zijn er geen schadecijfers vos beschikbaar.

6. Aanbevelingen

Sinds 1960 is door de intensieve landbouw een groot deel van de weidevogels verdwenen, soorten waarvoor Nederland een internationale verantwoording draagt. Provincie Gelderland werkt met terreinbeheerders aan het optimaliseren van de omstandigheden voor de weidevogels en heeft de FBE ontheffing verleend om de vossenpopulatie in risicogebieden te beperken en daarmee schade te bestrijden.

De weidevogelproblematiek is nog steeds een urgente kwestie. Door het inkrimpen van het leefgebied heeft predatie ondertussen op veel plekken de problemen voor weidevogels vergroot⁶. De vos vormt een predatiefactor van betekenis en vermindering van de aantallen in en om weidevogelgebieden draagt bij aan het broedsucces en populatietoename van de weidevogels.

De ontheffing biedt niet voldoende mogelijkheden om de kans op predatie door vossen zo gering mogelijk te houden en zijn er in de huidige afschotperiode te veel beperkingen. De populatie vossen dient reeds voordat de kwetsbare periode aanbreekt op een laag niveau te worden gebracht⁷. Vandaar de aanbeveling om de afschotperiode te verruimen: van 1 december tot 15 juli (medio juli zijn vrijwel alle kuikens vliegvlug en daarmee minder kwetsbaar voor predatie).

Alleen in grootschalige weide- en akkerbouwgebieden kunnen de territoria en dus ook de actieradius van territoriale vossen veel groter dan 1 km zijn. In jurisprudentie⁸ is geaccepteerd dat in ontheffingen een bufferzone van 5 km rond broedplaatsen van weidevogels wordt aangehouden. Ter bescherming van de weidevogels bevelen wij aan de bufferzone rondom weidevogelgebieden te verruimen van 2 naar 5 km.

⁶ Bron: www.vogelbescherming.nl

⁷ Zie uitspraak van de Rechtbank Overijssel van 23-9-2015 met zaaknummer ZWO 15/2020 BLSU PRM

⁸ Zie voetnoot 7



Ook ter bescherming van de Freilandkippen verdient het de aanbeveling de bufferzone⁹ naar 5 km op te rekken. Deze omvang van de buffer is vanwege de actieradius van niet-territoriale vossen relevant.

Als laatste willen we onderzoeken of er mogelijkheden zijn om in de nachtelijke uren het gebruik van diverse middelen (in geweer, kunstlicht, restlichtversterker en/of geluiddemper) in Vogelrichtlijngebieden toe te staan en daarmee gericht in risicovolle gebieden de stand van de vos tot een acceptabel niveau te kunnen beperken.

⁹ Flevoland hanteert een bufferzone van 5 km, Noord-Brabant van 3 km en Limburg van 2 km rond om Freilandkippenbedrijven. Friesland werkt met op kaart aangewezen gebieden.

Bijlage I Overzicht gebruik machtigingen 'schadebestrijding vos'

nr	WBE	Machtiging op WBE-niveau			Machtiging op jachtveldniveau			Machtiging op WBE-niveau			Machtiging op jachtveldniveau			Totaal
		Afschot vossen	Afschot vossen	Afschot vossen	Afschot vossen	Afschot vossen	Afschot vossen	Afschot vossen	Afschot vossen	Afschot vossen	Afschot vossen	Totaal afschot vossen		
		Freilandkippenbedrijf	Weidevogelgebied	Korhoenders										
1	Aalten e.o.	1	6	22									22	
2	Achternveld, t													
3	Berkelstreek, De	1	2	4									4	
4	Bevermeer													
5	Bommelerwaard, De	1	6	16	1	4	32						48	
6	Brummen	1	3	7									7	
7	Circul van de Ooij en Millingen	1	4	7									7	
8	Gendringen Bergh													
9	Gorssel	1	1	5									5	
10	Groot Buren	1	2	6	1	3	15						21	
11	Hengelo e.o.	1	1	4									4	
12	Hoge Veluwe, NP de							1	0				0	
13	Hummelo Keppel				1	1	5						5	
14	IJssellanden, De				2	0							0	
15	IJssel Oost	2	4	30									30	
16	IJsselvallei	1	1	4	2	1	1						5	
17	Land van Gelre													
18	Liemers, De	1	4	10									10	
19	Lochem e.o.	2	3	7									7	
20	Lunteren	1	2	13									13	
21	Maas en Waal West	1	9	41									41	
22	Midden Betuwe	1	3	4	1	7	20						24	
23	Midden Veluwe (incl. SHD)													
24	Neder Betuwe	1	2	14	1	3	13						27	
25	Nijkerk e.o.	1	20	58	1	1	2						60	
26	Noord Oost Veluwe				1	0							0	
27	Noord West Veluwerand	1	1	2	1	4	9						11	
28	Oldebroek Oosterwolde	1	5	49	1	2	8						57	
29	Oost Gelre	1	0										0	
30	Overbetuwe Oost				1	0							0	
31	Rekken e.o.													
32	Rijnwaarden	1	0										0	
33	Ruurlo	1	1	2									2	
34	Schaffelaar, De	1	2	3									3	
35	Steenderen e.o.				1	5	10						10	
36	Stroomgebied Voorsterbeek				1	1	1						1	
37	Tieleraard Oost	1	1	7									7	
38	Tieleraard West	2	0		1	6	7						7	
39	Vale Ouwe, De													
40	Vallei, De	1	0										0	
41	Veluwe Noord West	1	0										0	
42	Vijfheerenlanden	1	1	2	1	0							2	
43	Wijchen en Waal	1	6	41									41	
44	Winterswijk e.o.	1	3	10									10	
45	Wisch	1	0										0	
46	Zelhem Doetinchem	1	1	1									1	
47	Zuid Oost Veluwe				1	0							0	
48	Zuid Veluwe West													
49	Zuid West Veluwe													
TOTAAL		35	94	369	19	38	123	1	0	0			492	

*Een ontbrekend getal betekent dat de WBE geen machtiging had. Het cijfer nul: wel in het bezit van een machtiging, maar geen afschot gepleegd.

Bijlage 5 Uitvoering maatregelen per ANV

Achterhoek

Maatregelen	Beltrumse veld	Noordijkerveld
Voldoende kuikenland realiseren	++	++
verhogen kwaliteit kruidenrijk weiland	++	++
verhogen aandeel kruidenrijk weiland	++	++
inzetten op last-minute beheer	+	+
inzetten extensieve beweiding	+	+
Maaibeheer verbeteren	++	++
Waterpeil verhogen	+	+
Nestbezoek beperken	++	++
Plaatsen van markeringstokken beperken	++	++
Toegankelijkheid verminderen	-	-
(Delen van) gebieden uitrasteren	+	+
Grote gebieden realiseren	-	-
Verwijderen potentiële nestbomen	+	+
nestbomen blauwe reiger	-	-
nestboom roofvogel	+	+
nestbomen kraaien	+	+
ooievaarspalen	+	+
Opruimen takkenbossen, houtstapels, rommelbulten	+	+
Maaien rietzones en ruigtes	-	-
Opruimen voedselbronnen buiten de broedtijd	+	+
Publiekscampagne honden en katten	+	+
schadebestrijding kraai in het vroege voorjaar	++	++
kraaienvangkooien inzetten	++	++
nesten kraaien verwijderen	+	+
vos bejagen met kunstlicht	++	++
vossenburchtjacht met aardhond	+	+
inzet van kunstbouwen	++	++
aanzitten en jacht ter voet	+	+

Bijlage 6a Kaartjes verstoringsbronnen

VALA

Beltrumse veld



Bijage 6b Tabel Verstoringbronnen

Nummer	Verstoring	opmerking
160	SBB terrein	
161	Bosje	
162	Kerkepad	
163	Opgaande begroeiing	
164	Bosje	Broedplaats buizerd
165	Opgaande begroeiing	wilgen, waterschap
166	Houtsingel	Kappen?
167	Opgaande begroeiing	
168	Bosje	Broedplaats buizerd
169	Bosje	Vos
170	Bosje	